

หนี้ครัวเรือนภาคเหนือ : ทางออกด้วยการให้ความรู้ทางการเงิน

การที่ครัวเรือนมีหนี้สูงแต่หากมีรายได้เพิ่มสูงขึ้น
และการมีความรู้ความเข้าใจทางการเงิน
จะช่วยให้หนี้สินลดลงได้
ซึ่งทำได้หลากหลายวิธี
โดยเครื่องมือหนึ่งที่จะช่วยให้มีการบริหาร
รายรับ-รายจ่ายได้อย่างเหมาะสม คือ
การจัดทำบัญชีครัวเรือน

Summary

ในปี 2556 หนี้ครัวเรือนไทยมีแนวโน้มเร่งสูงขึ้นเป็นอย่างมากเมื่อเทียบกับช่วง 2 ปีที่ผ่านมา สำหรับหนี้ครัวเรือนภาคเหนือก็มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเช่นกัน แต่ระดับหนี้ยังไม่รุนแรง เนื่องจากระดับหนี้และสัดส่วนรายจ่ายต่อรายได้ต่ำสุดเมื่อเทียบกับภาคอื่น ๆ ตลอดจนสัดส่วนครัวเรือนที่เป็นหนี้ลดลงอย่างไรก็ตาม หากพิจารณาสัดส่วนหนี้ครัวเรือนของภาคเหนือต่อรายได้ของภาค (GRP) ปัจจุบันพบว่า อยู่ในระดับสูงถึงร้อยละ 87.2 และสัดส่วนการก่อหนี้เพื่อการอุปโภคบริโภคเพิ่มสูงขึ้นมากในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา จึงเป็นประเด็นที่ต้องติดตามเพราะอาจนำไปสู่ความเสี่ยงในระยะต่อไปได้ สาเหตุที่ครัวเรือนในภาคเหนือก่อหนี้มาจากปัญหารายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย โดยเฉพาะครัวเรือนที่ก่อหนี้อุปโภคบริโภค ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีรายได้ประจำแต่ไม่สูงมากนัก อาทิ ลูกจ้างภาครัฐและเอกชน และคนงานด้านการผลิต ซึ่งอยู่ในวัยเริ่มต้นทำงานและการศึกษาไม่สูง ทางออกที่จะช่วยลดหนี้ได้ คือ การเพิ่มขึ้นของรายได้ครัวเรือน และการมีความรู้ความเข้าใจทางการเงิน โดยการจัดทำบัญชีครัวเรือนจะเป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยให้การบริหารรายรับ-รายจ่ายได้อย่างเหมาะสม ซึ่งการส่งเสริมการให้ความรู้ความเข้าใจทางการเงินแก่ภาคครัวเรือนจึงเป็นสิ่งจำเป็น

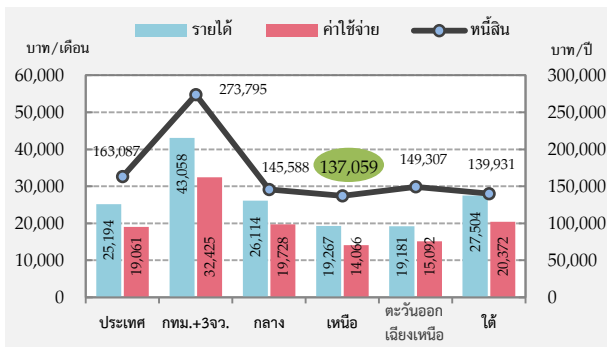
สถานการณ์หนี้ครัวเรือนในปัจจุบันเป็นประเด็นที่ทุกภาคส่วนต่างให้ความสำคัญ และกังวลถึงแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะความเสี่ยงที่กระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้ในอนาคต หากเกิดเหตุการณ์ไม่คาดฝันหรือไม่ปกติขึ้น เช่น ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำที่กระทบรายได้ และ/หรือภาวะค่าครองชีพ ภาระรายจ่ายที่เพิ่มขึ้น ทำให้ต้องระมัดระวังการใช้จ่าย ไม่สามารถรักษาระดับการบริโภคได้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อขยายตัวและความยั่งยืนทางเศรษฐกิจในท้ายที่สุด ซึ่งข้อมูลจากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติล่าสุด ไตรมาสแรกปี 2556 พบว่า ช่วง 2 ปีที่ผ่านมาหนี้ครัวเรือนของประเทศไทยเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก จาก 134,900 บาทต่อครัวเรือนในปี 2554 เป็น 163,087 บาทต่อครัวเรือน ในปี 2556 หรือเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 20.9

1. สถานการณ์และปัญหาหนี้ครัวเรือนภาคเหนือในปัจจุบันเป็นอย่างไร

ในส่วนของภาคเหนือมูลค่าหนี้ครัวเรือน ปี 2556 เท่ากับ 137,059 บาทต่อครัวเรือน ต่ำสุดเมื่อเทียบกับทุกภูมิภาค และของประเทศที่ 163,087 บาทต่อครัวเรือน อย่างไรก็ตาม สัดส่วนหนี้สินต่อรายได้ของภาคเหนืออยู่ที่ 7.1 เท่า สูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศที่ 6.5 เท่าและสูงเป็นลำดับ 2 รองจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ขณะที่ภาคใต้อยู่ในระดับต่ำสุด 5.1 เท่า

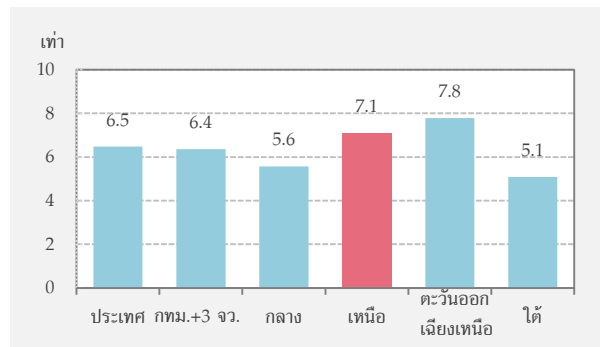
รูปที่ 1 รายได้ ค่าใช้จ่าย และหนี้สินของครัวเรือนไทยปี 2556

หมายเหตุ : +3 จว. หมายถึง นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ

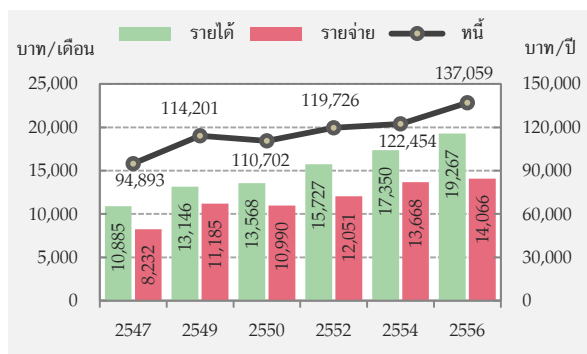
ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี 2556 โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ

รูปที่ 2 สัดส่วนหนี้สินต่อรายได้ของครัวเรือนไทยปี 2556

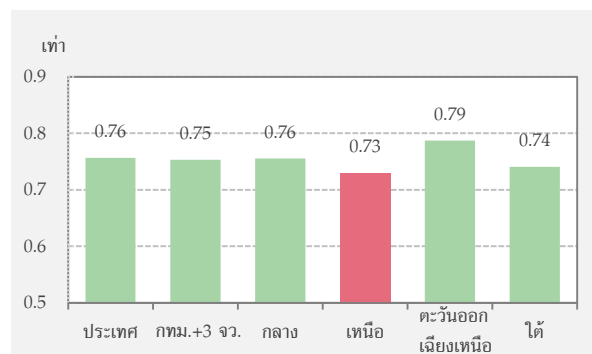
นอกจากนั้น หนี้ครัวเรือนภาคเหนือได้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 122,454 บาท ในปี 2554 เป็น 137,059 บาท ในปี 2556 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.9 อย่างไรก็ตาม **ระดับหนี้ดังกล่าวยังไม่รุนแรงส่วนหนึ่งเป็นผลจากอัตราการเพิ่มขึ้นของรายได้สูงกว่าของรายจ่ายหลายเท่าตัว** (รายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 22.5 ขณะที่รายจ่ายเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.3 เมื่อเทียบกับปี 2554) จากนโยบายของภาครัฐเป็นสำคัญ ทั้งการปรับขึ้นค่าจ้างขั้นต่ำเป็น 300 บาท การปรับเงินเดือนข้าราชการระดับปริญญาตรีเป็น 15,000 บาท และมาตรการรับจ่านำสินค้าเกษตร ส่งผลให้เกษตรกรภาคเหนือซึ่งส่วนใหญ่เพาะปลูกข้าวมีรายได้สูงขึ้นมาก ทำให้สัดส่วนของค่าใช้จ่ายต่อรายได้อยู่ในระดับต่ำสุดประมาณ 0.73 เท่า สะท้อนถึงความสามารถเก็บออมและมีเงินเหลือชำระหนี้ของครัวเรือนภาคเหนือมากกว่าภาคอื่น นอกจากนี้สัดส่วนครัวเรือนที่เป็นหนี้ของภาคเหนือลดลง จากร้อยละ 57.5 ในปี 2554 เป็นร้อยละ 53.7 ในปี 2556

รูปที่ 3 รายได้ ค่าใช้จ่าย และหนี้สินของครัวเรือนภาคเหนือ

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี 2556 โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ

รูปที่ 4 สัดส่วนรายจ่ายต่อรายได้ของครัวเรือน

หมายเหตุ : +3 จว. หมายถึง นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ

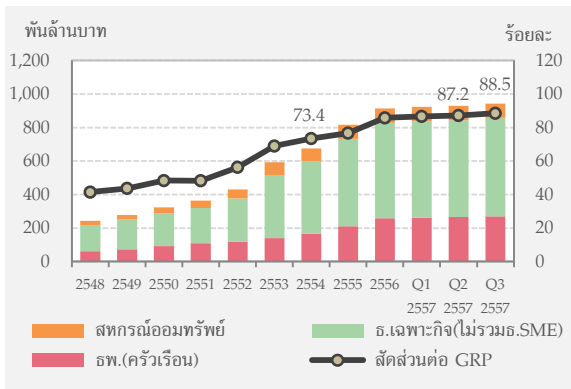
ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี 2556 โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ

2. ประเด็นที่น่าห่วงใยในระยะต่อไป

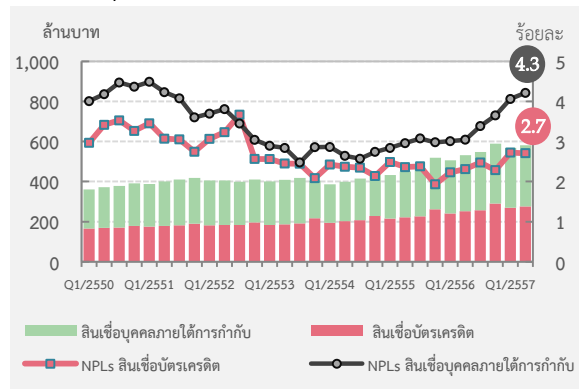
เมื่อพิจารณาข้อมูลเงินให้สินเชื่อของสถาบันการเงินที่ให้แก่ภาคครัวเรือนในภาคเหนือช่วง 2 ปีที่ผ่านมา พบว่า ยังคงเพิ่มสูงขึ้นต่อเนื่อง และอาจนำไปสู่ความเสี่ยงในระยะต่อไปได้ โดยสัดส่วนสินเชื่อที่ให้แก่ภาคครัวเรือนเมื่อเทียบกับ GRP หรือผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเหนือเร่งตัวขึ้นจากร้อยละ 73.4 ในปี 2554 เป็นร้อยละ 85.5 ในปี 2556 และนับถึงไตรมาส 3 ปี 2557 ยังเพิ่มสูงขึ้นต่อเนื่องเป็นร้อยละ 88.5 ซึ่งหากเทียบ 10 ปีย้อนหลังพบว่า มูลหนี้สูงขึ้นเกือบ 3.4 เท่าตัว โดยเป็นการเร่งตัวของสินเชื่อของสถาบันการเงินเฉพาะกิจเป็นสำคัญ จากการส่งผ่านนโยบายของภาครัฐ ซึ่งมีสัดส่วนเกินกว่าครึ่งหนึ่งของสินเชื่อทั้งหมด อย่างไรก็ตาม นับแต่ช่วงกลางปี 2556 ถึงช่วงต้นปี 2557 ภาวะความไม่สงบทางการเมืองในประเทศ ส่งผลให้เศรษฐกิจชะงักงันและสถาบันการเงินเข้มงวดในการปล่อยสินเชื่อ และสัดส่วนสินเชื่อไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) ของสินเชื่อบัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับของไทย (สินเชื่อเงินสด) มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

รูปที่ 5 สินเชื่อที่ให้แก่ภาคครัวเรือนแยกตามแหล่งให้กู้

หมายเหตุ: สินเชื่อธนาคารเฉพาะกิจ ประกอบด้วย ธ.ก.ส. ธ.ออมสิน ธ.อาคารสงเคราะห์ ธ.อิสลาม ที่มา: สศช. ธ.ปท. ธ.ออมสิน ธ.ก.ส. ธอส. ธ.อิสลาม และกรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์

รูปที่ 6 สัดส่วน NPL สินเชื่อบัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับของไทย

หมายเหตุ: สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ หมายถึง สินเชื่อบุคคลเฉพาะที่ไม่มีทรัพย์สินหรือทรัพย์สินเป็นหลักประกัน โดยให้รวมถึงสินเชื่อที่เกิดจากการให้สินเชื่อและการให้เข้าแบบสินเชื่อในสินค้าที่ผู้ประกอบการมีได้จำหน่ายเป็นการค้าปกติ

ในด้านข้อมูลการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์แก่ภาคครัวเรือนในภาคเหนือ ส่วนใหญ่ ได้แก่ เงินให้กู้ยืมเพื่อซื้อหรือเช่าซื้อรถยนต์และรถจักรยานยนต์ รองลงมาคือ เพื่อการจัดหาที่อยู่อาศัย และเพื่อการบริโภคส่วนบุคคลอื่น ๆ โดยสินเชื่อเช่าซื้อรถยนต์ในปัจจุบันมีสัดส่วนสูงขึ้นไปในอดีตมาก ปัจจุบันสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 38 เทียบกับ 10 ปีก่อนที่อยู่เพียงร้อยละ 20 ส่วนสินเชื่อเพื่อการบริโภคส่วนบุคคลอื่น ๆ ซึ่งได้แก่ สินเชื่อเงินสด สินเชื่อบัตรเครดิต แม้จะทรงตัว แต่ยังคงขยายตัวในระดับตัวเลขสองหลัก ถือเป็นกลุ่มที่น่าห่วง เพราะเป็นสินเชื่อที่กู้ยืมมาเพื่อการบริโภคโดยตรง และ NPLs ในกลุ่มนี้ยังมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

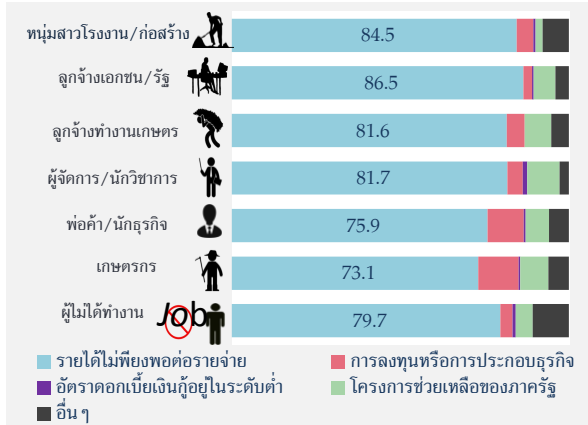
3. การเพิ่มขึ้นของหนี้ภาคครัวเรือนมาจากสาเหตุใดและเพื่อใช้จ่ายด้านใด

ตามข้อมูลการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ไตรมาส 1 ปี 2556 พบว่า สาเหตุการก่อหนี้ของครัวเรือนมาจากรายจ่ายมากกว่ารายได้เป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกันในเกือบทุกกลุ่มอาชีพ โดยมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 73.1 – 86.5 กลุ่มอาชีพที่มีสัดส่วนมากที่สุด คือ ลูกจ้างภาครัฐและเอกชน รองลงมาได้แก่ กลุ่มหนุ่มสาว โรงงาน กลุ่มผู้จัดการและนักวิชาการ และลูกจ้างทำงานเกษตร ตามลำดับ

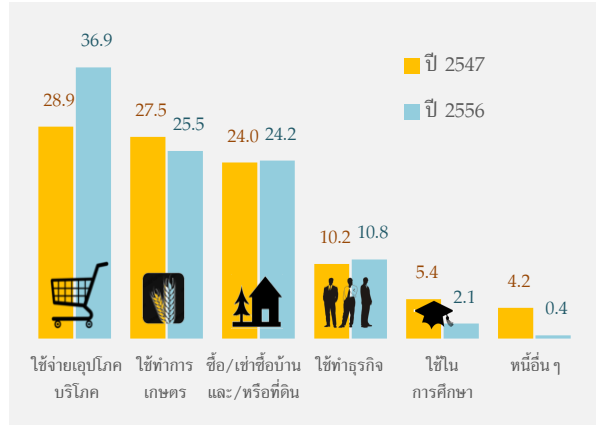

ในด้านวัตถุประสงค์การกู้ยืมของครัวเรือนภาคเหนือก็ใช้เพื่อการอุปโภคบริโภคสูงสุด ทั้งการเช่าซื้อรถยนต์ บัตรเครดิต สินเชื่อเงินสด และอื่น ๆ ซึ่งน่าเป็นห่วงเพราะเป็นพื้นที่ไม่สร้างหรือก่อให้เกิดรายได้ แต่เพื่อตอบสนองความต้องการและเพื่อรักษาระดับการบริโภคเท่านั้น โดยสัดส่วนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 36.9 จากเดิมที่มีสัดส่วนเพียงร้อยละ 28.9 ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา

รูปที่ 7 สัดส่วนสาเหตุการก่อหนี้ของครัวเรือนในภาคเหนือ

รูปที่ 8 สัดส่วนการก่อหนี้แยกตามวัตถุประสงค์

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ไตรมาสที่ 1 ปี 2556 โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ (แบบสำรวจธนาคารแห่งประเทศไทย)

หมายเหตุ: สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ หมายถึง สินเชื่อบุคคลเฉพาะที่ไม่มีทรัพย์สินหรือทรัพย์สินเป็นหลักประกัน โดยให้รวมถึงสินเชื่อที่เกิดจากการให้เช่าซื้อและการให้เช่าแบบลีสซิ่งในสินค้าที่ผู้ประกอบการมีได้จำหน่ายเป็นการค้าปกติ

หากมองลึกกลงไปการก่อหนี้ของครัวเรือนในภาคเหนือ พบว่า **ครัวเรือนลูกจ้างภาครัฐและเอกชนก่อหนี้เพื่อการอุปโภคบริโภคสูงสุดถึงร้อยละ 67.1** เมื่อเทียบกับครัวเรือนกลุ่มอื่น ๆ จึงน่าเป็นห่วงที่สุด นอกจากนี้ยังมีลูกจ้างทำงานเกษตร และหนุ่มสาวโรงงาน ก่อหนี้เพื่อการอุปโภคบริโภคอยู่ในระดับสูงเช่นกัน ขณะที่ครัวเรือนกลุ่มอื่นมีการก่อหนี้ที่สอดคล้องกับอาชีพของตน เช่น ใช้ในการทำธุรกิจ การทำการเกษตร จึงไม่น่าเป็นห่วงมากนัก

4. ครัวเรือนกลุ่มใดที่น่าเป็นห่วง

ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือได้ทำการศึกษาโดยใช้แบบจำลองทางเศรษฐมิติเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการหาคำตอบว่า กลุ่มครัวเรือนที่มีโอกาสก่อหนี้เพื่อการอุปโภคบริโภคเป็นครัวเรือนกลุ่มอาชีพใด มีลักษณะไหน ปัจจัยใดบ้างที่ช่วยลดหนี้ครัวเรือนได้ และกลุ่มครัวเรือนใดที่มีความรู้ความเข้าใจทางการเงิน

ผลการศึกษาพบว่า **กลุ่มครัวเรือนที่มีโอกาสก่อหนี้เพื่อการอุปโภคบริโภคสูงมากกว่ากลุ่มอื่น ได้แก่ กลุ่มครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือนอยู่ในกลุ่มลูกจ้างภาครัฐและภาคเอกชน กลุ่มหนุ่มสาวโรงงานและงานก่อสร้าง กลุ่มลูกจ้างทำงานเกษตร และกลุ่มผู้จัดการและนักวิชาการ** ซึ่งสอดคล้องกับผลการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ นอกจากนี้ หัวหน้าครัวเรือนที่ระดับการศึกษาไม่สูง อยู่ในวัยเริ่มทำงาน อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล มีเด็กอยู่ในการอุปการะเป็นจำนวนมาก รายได้อยู่ในเกณฑ์สูง และมีรายจ่ายอุปโภคที่เกี่ยวกับการพนันและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นกลุ่มที่มีโอกาสเป็นหนี้เพื่อการอุปโภคบริโภคอย่างมีนัยสำคัญเช่นกัน ครัวเรือนที่มีลักษณะดังกล่าว จึงเป็นกลุ่มที่น่าเป็นห่วง ส่วนกลุ่มที่ไม่น่าเป็นห่วง คือ **กลุ่มพ่อค้า/นักธุรกิจ กลุ่มเกษตรกร และกลุ่มผู้ไม่ได้ทำงาน (เกษียณ)**

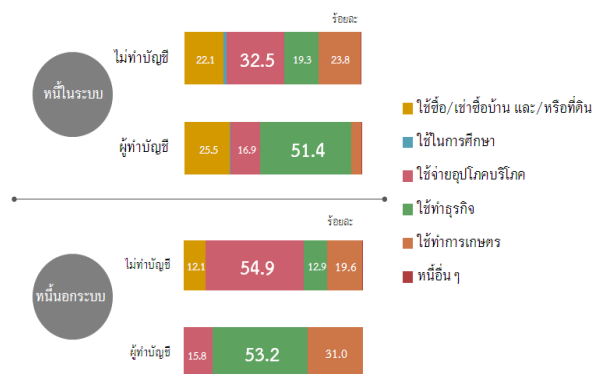
5. การแก้ไขปัญหาหนี้ครัวเรือนที่สูงขึ้นทำได้อย่างไร

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลดหนี้ของครัวเรือนได้นั้น ผลของแบบจำลองชี้ให้เห็นว่า การที่ครัวเรือนมีรายได้เพิ่มสูงขึ้นและการมีความรู้ความเข้าใจทางการเงินจะช่วยให้หนี้สินลดลงได้ และสามารถทำได้หลากหลายวิธี โดยเครื่องมือหนึ่งที่จะช่วยให้มีการบริหารรายรับ-รายจ่ายได้อย่างเหมาะสม คือ การจัดทำบัญชีครัวเรือน ซึ่งผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจทางการเงินได้กล่าวไว้ว่า เมื่อก่อนแล้ววิธีการที่ดีที่สุด คือ เรียนรู้ และบริหารจัดการหนี้ที่ดี เพื่อลดวิกฤตหนี้สินที่มีโดยบริหารรายรับรายจ่ายให้สมดุล ด้วยการทำบัญชีรายรับรายจ่าย หรือบัญชีครัวเรือน ประโยชน์ก็เพื่อให้ทราบพฤติกรรมการใช้จ่ายที่แท้จริง ตลอดจนใช้เป็นข้อมูลพิจารณาการใช้จ่ายฟุ่มเฟือยที่ไม่จำเป็นให้มีรายรับสุทธิเพิ่มขึ้น และต่อมาให้ชำระหนี้ที่มีดอกเบี้ยสูงเป็นลำดับแรก (ธีระ ภูตระกูล, กรุงเทพธุรกิจ, ออนไลน์ 3 ก.ค. 56) และในหลายๆ งานวิจัยก็ยืนยันว่าการจัดทำบัญชีครัวเรือนมีประโยชน์เช่นกัน อาทิ งานวิจัยของ ศ.ดร.อารี วิบูลย์พงศ์ และคณะ ได้กล่าวไว้ว่า **ครัวเรือนที่ทำบัญชีครัวเรือน สามารถชำระหนี้ นอกกรอบได้เร็วขึ้น อีกทั้งมีค่าใช้จ่ายในครัวเรือนต่ำกว่าและมีเงินออมสัดส่วนสูงกว่าครัวเรือนที่ไม่ทำบัญชี** นอกจากนี้ ครัวเรือนที่ทำบัญชีครัวเรือนอย่างต่อเนื่อง จะช่วยลดโอกาสการเป็นหนี้ และจะช่วยให้อวางแผนการใช้จ่ายในครัวเรือนอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับผลการสำรวจที่ว่า การจัดทำบัญชีครัวเรือนช่วยลดปัญหาหนี้สินของครัวเรือนลง ทั้งหนี้ในระบบและหนี้ นอกกรอบ แสดงให้เห็นว่าครัวเรือนที่ทำบัญชีมีสภาพเศรษฐกิจดีกว่ากลุ่มที่ไม่ทำบัญชีครัวเรือน

สำหรับกลุ่มครัวเรือนที่มีความรู้ความเข้าใจทางการเงิน และได้ใช้แนวทางในการจัดทำบัญชีครัวเรือนเพื่อเป็นแนวทางในการลดหนี้ ได้แก่ ครัวเรือนที่มีหนี้เพื่อใช้ทำธุรกิจ และหนี้เพื่อเช่าซื้อบ้านและที่ดิน เป็นกลุ่มจัดทำบัญชีครัวเรือนมากกว่ากลุ่มอื่นๆ นอกจากนี้ ครัวเรือนที่มีความรู้ความเข้าใจทางการเงิน สามารถเข้าถึงบริการทางการเงิน และวางแผนการออมในอนาคตไว้แล้วนั้น เป็นครัวเรือนที่มีการจัดทำบัญชีด้วยเช่นเดียวกัน ผลที่ได้จากแบบจำลองสอดคล้องกับการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ที่บ่งชี้ว่า ครัวเรือนที่มีการจัดทำบัญชีครัวเรือนเป็นหนี้เพื่อใช้ทำธุรกิจสัดส่วนร้อยละ 51.4 รองลงมาคือ หนี้เพื่อใช้เช่าซื้อบ้านและที่ดินร้อยละ 25.5 ในทางกลับกัน ครัวเรือนที่ไม่ทำบัญชีจะก่อหนี้เพื่อการอุปโภคสูงสุดร้อยละ 32.5 โดยเฉพาะในกลุ่มหนี้ นอกกรอบจะก่อหนี้เพื่อการอุปโภคสูงสุด ถึงร้อยละ 54.9 และครัวเรือนที่ไม่มีการจัดทำบัญชีครัวเรือน ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจทางการเงินน้อย ไม่มีการวางแผนการออมในอนาคตและไม่สามารถเข้าถึงบริการทางการเงิน เมื่อเทียบกับครัวเรือนที่มีการจัดทำบัญชีครัวเรือน

ดังนั้น การที่จะส่งเสริมให้ครัวเรือนมีการจัดทำบัญชีมากขึ้น ควรมุ่งเน้นไปยังกลุ่มที่มีหนี้เพื่อการอุปโภคบริโภคเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม การจัดทำบัญชีครัวเรือนเป็นเพียงหนึ่งในหลายๆ เครื่องมือของการให้ความรู้ทางการเงิน และครัวเรือนควรต้องใช้วิธีการอื่นๆ ควบคู่ไปด้วย ซึ่งการส่งเสริมการให้ความรู้ความเข้าใจทางการเงินนับเป็นสิ่งจำเป็น

รูปที่ 10 เปรียบเทียบผู้ทำบัญชีและไม่ทำบัญชีจำแนกตามวัตถุประสงค์การกู้ยืม

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ไตรมาสแรก ปี 2556 โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ (แบบสำรวจธนาคารแห่งประเทศไทย)

6. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ทางออกที่จะช่วยลดหนี้ได้ คือ การเพิ่มขึ้นของรายได้ครัวเรือนและการมีความรู้ความเข้าใจทางการเงิน ในบริบทของ ธปท. ที่จะสามารถดำเนินการได้ คือ การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในทางการเงินผ่านเครื่องมือต่างๆ ซึ่งเครื่องมือหนึ่งที่สำคัญคือ การทำบัญชีครัวเรือน ซึ่งจะช่วยลดความต้องการที่เกินความจำเป็น ลดปัญหารายได้ที่ไม่เพียงพอกับรายจ่าย และเพิ่มเงินออม ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยลดการก่อหนี้เพื่อการอุปโภคบริโภคได้ และมุ่งเน้นให้ความรู้ความเข้าใจทางการเงินแก่กลุ่มที่มีรายได้ประจำแต่ไม่สูงมากนัก โดยใช้ช่องทางการประชาสัมพันธ์ผ่านทางบุคคลในครอบครัว สาขานาการพาณิชย์ กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน และตำรวจ ซึ่งบุคคลเหล่านี้จะช่วยกระจายความรู้ความเข้าใจทางการเงินไปสู่สาธารณะชนในวงกว้างต่อไปได้

References:

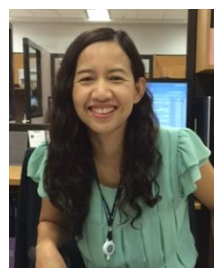
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2556: แบบสำรวจรายได้ของครัวเรือน. แบบสำรวจรายได้ของครัวเรือน, กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2556.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2556: แบบสำรวจสมาชิกและการใช้จ่ายของครัวเรือน. แบบสำรวจสมาชิกและการใช้จ่ายของครัวเรือน, กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2556.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. และธนาคารแห่งประเทศไทย. การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2556: แบบสำรวจธนาคารแห่งประเทศไทย ปฏิบัติงานสนามเดือนมกราคม-มีนาคม 2556. แบบสำรวจธนาคารแห่งประเทศไทย ปฏิบัติงานสนามเดือนมกราคม-มีนาคม 2556, กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2556.
- อารี วิบูลย์พงศ์ และคณะ. 2555. “การสร้างแบบจำลองทางเศรษฐมิติสำหรับการวิเคราะห์หนี้สินนอกระบบของครัวเรือนและการสร้างดัชนีชี้เตือน เพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายการจัดการและป้องกันหนี้สินนอกระบบตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ศูนย์วิจัยและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2557. “หนี้สินนอกระบบ: ปัญหาและแนวทางการแก้ไขภายใต้แนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ธีระ ภูตระกูล, กรุงเทพธุรกิจ, ออนไลน์ 3 ก.ค. 2556

บทความนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เพราะความช่วยเหลือ คำแนะนำ และมุมมองที่เป็นประโยชน์ผู้เขียนขอขอบคุณ คุณสมศักดิ์ วงศ์ปัญญาถาวร คุณชายชัย บุรถาวร คุณสิงห์ชัย บุญโยธิน คุณชัชวาลย์ อินทร์เกษ์ คุณอัครยุทธ สุนทรวิภาค คุณดำรงจิตติธนาภัก คุณณวรา สกุล ณ มรรคา คุณศิริพร ศิริปัญญาวัฒน์ และคุณดวงทิพย์ ศิริกาญจนารักษ์ การสนับสนุนจากผู้บริหารสำนักงานภาคเหนือ ในการให้มุมมองที่เป็นประโยชน์ต่องานศึกษาชิ้นนี้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

Contact authors :

จารูมาส ปาละรัตน์
เศรษฐกรอาวุโส(ควบ)
ธนาคารแห่งประเทศไทย
สำนักงานภาคเหนือ
JarumasS@bot.or.th

กมลทิพย์ ละออกิจ
เศรษฐกรอาวุโส
ธนาคารแห่งประเทศไทย
สำนักงานภาคเหนือ
KamontiL@bot.or.th